

Eduskunnan oikeusasiamies
Esittelijäneuvos Mikko Sarja
oikeusasiamies@eduskunta.fi

21.2.2019

SELVITYS

SELVITYS EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHELLE: LAUTTASAAREN ALA-ASTEEN (MYLLYKALLIONTIE 3, 00200 HELSINKI) VALVONTA JA SISÄILMA-ASIOIDEN KÄSITTELY HELSINGIN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖPALVELUISSA VUOSINA 2013-2018

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut on saanut eduskunnan oikeusasiamieheltä vastattavakseen 25.1.2019 päivätyn selvitys- ja lausuntopyynnön, mikä koskee Lauttasaaren ala-asteen koulun (Myllykalliontie 3, 00200 Helsinki) sisäilmaongelmia ja niiden käsittelyä koskevia kanteluita.

Helsingin kaupunkiympäristön ympäristö- ja lupajaosto toimii Helsingissä kunnan terveydensuojeluviranomaisena, mutta käytännön valvontatyöstä vastaavat ympäristöpalveluiden ympäristöterveysyksikön terveydensuojelutiimin viranhaltijat. Ympäristöpalvelut antaa seuraavan vastineen eduskunnan oikeusasiamiehelle:

1. Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut (31.5.2017 saakka ympäristökeskus) on vuosina 2013-2018 varmistanut koulurakennuksen terveellisyyttä käsittelemällä toiminnanharjoittajan tekemiä terveydensuojelulain 13 §:n mukaisia ilmoituksia (päätökset 11.12.2013 ja 26.5.2015), tekemällä terveystarkastuksia (tarkastuskäynnit 6.11.2013 ja 21.11.2014) sekä seuraamalla tutkimustuloksia ja korjauksia aktiivisesti kaupungin sisäilmaryhmän ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sisäilmaryhmän kautta sekä kiinteistönomistajan lähettämien tiedotteiden ja tutkimusraporttien perusteella.
2. Kiinteistön tutkimuksista ja korjauksista on vastannut kiinteistönomistaja. Terveystarkastuslain 27 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa sen, jonka vastuulla haitta on, ryhtymään viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin terveyshaitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi. Tässä tapauksessa veloitetta ei ole 25.11.2014 päivätyn tarkastuskertomuksen jälkeen ollut tarvetta asettaa, sillä kiinteistönomistaja on jo ryhtynyt selvitys- ja korjaustoimenpiteisiin puutteellisen ilmanvaihdon sekä kosteus- ja homevaurioiden johdosta.
3. Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut on arvioinut mahdollista terveyshaittaa terveydensuojelun valvontasuunnitelman mukaisilla tarkastuksilla 6.11.2013 ja 21.11.2014 (tarkastuskertomukset liitteenä) sekä kiinteistönomistajan teettämien tutkimusten raporttien (mm. Rakennetekninen katselmus ja sisäilmaston laadun

21.2.2019

SELVITYS

mittaus, tutkimusselostus 19.7.2013 ja Korjaustöiden laadunvarmistus, mittausraportti 12.9.2018) sekä kiinteistönomistajan laatimien ja ympäristöpalveluille toimittamien tiedotteiden perusteella (vastaanotettu yhteensä 26 koulun tutkimuksia ja korjauksia koskevaa tiedotetta ajalla 30.3.2015-21.12.2018).

Ympäristöpalvelut ei ole tehnyt vuoden 2014 jälkeen uutta tarkastusta terveystieteen arvioimiseksi, vaikka sisäilmaongelmista on ilmoitettu oppilaiden huoltajien taholta vuonna 2017, sillä kiinteistönomistajalla on ollut meneillään toimenpiteitä kiinteistön kunnan tutkimiseksi ja korjaamiseksi, eikä ympäristöpalveluiden mahdollinen pääasiassa aistinvaraisiin havaintoihin perustuva tarkastus olisi tuonut lisäarvoa asiaan.

4. Ympäristöpalvelut on tehnyt yhteistyötä eri toimijoiden kanssa mm. osallistamalla moniammatillisiin sisäilmaryhmiin sekä kutsumalla tarkastuksilleen muita toimijoita. Ympäristöpalveluiden tekemälle tarkastukselle 6.11.2013 on osallistunut rehtori, johtava arkkitehti, kouluisäntä ja työsuojelupäällikkö sekä 21.11.2014 tehdylle tarkastukselle on osallistunut rehtori, tekninen isännöitsijä, kouluisäntä ja oppisopimusharjoittelija.

Ympäristöpalvelut on myös saanut tiedoksi vuonna 2017 kiinteistönomistajan ja oppilaiden huoltajien välistä sähköpostiviestintää, jossa on käsitelty tutkimuksia ja korjauksia (esitetty kysymyksiä huoltajien toimesta ja annettu vastauksia kiinteistönomistajan toimesta).

5. Oppilaiden oireilutilanteen tietojen kerääminen kuuluu kouluterveydenhuoltoon ja henkilökunnan työterveyshuoltoon.
6. Yhteistyötä oppilaiden vanhempien kanssa on tehty silloin, kun oppilaiden huoltajat ovat olleet yhteydessä ympäristöpalveluihin.

Eräs yksityishenkilö on 20.4.2017 ollut yhteydessä ympäristöpalveluihin. Palautteessa on mainittu, että kiinteistönomistaja on teettänyt rakennuksessa sisäilmatutkimuksen ja ympäristöpalveluilta on kysytty, mikä on oikea taho, joka ottaa kantaa rakennuksen käyttökelpoisuuteen. Henkilölle on vastattu 24.4.2017 ympäristötarkastaja Harri Räsäsen toimesta seuraavasti:

"Kiitos yhteydenotostasi,

Helsingin kaupungin ympäristökeskus on terveydensuojelulain (763/1994) mukainen viranomainen, joka valvoo koulujen terveydellisiä olosuhteita.

21.2.2019

SELVITYS

Ympäristökeskus on vastaanottanut 18.4.2017 Tilakeskuksen tiedotteen kouluun kohdistuneista tutkimuksista. Tiedotteen mukaan kouluun tullaan tekemään korjaustoimenpiteitä kesän 2017 aikana.

Lauttasaaren ala-aste on Opetusviraston sisäilmaryhmän seurannassa, jossa myös ympäristökeskuksella on edustus. Ympäristökeskus seuraa koulun tilannetta sisäilmaryhmän kautta.”

Toinen yksityishenkilö on kysynyt 20.4.2017 ympäristöpalveluilta kuntokartoituksen perusteella tehtävistä johtopäätöksistä ja opetustilojen käyttökelpoisuudesta. Ensimmäinen yksityishenkilö on uudelleen lähestynyt ympäristöpalveluita 26.4.2017 kysyen neuvoja, kuinka toimia, jotta saa alan ammattilaisen tulkinnan raporttiin ja antaako ympäristökeskus lausunnon tilojen mahdollisista terveysvaikutuksista ja käyttökelpoisuudesta. Molemmille yksityishenkilöille on vastattu 28.4.2017 ympäristötarkastaja Rita Skëndaj´n (ent. Riitta Lahtinen) toimesta seuraavasti:

” Hyvä vastaanottaja,

kiitos viestistänne.

Ympäristökeskus, joka edustaa kunnan terveydensuojeluviranomaista, on saanut oppilaiden vanhemmilta pyyntöjä ottaa kantaa Lauttasaaren ala-asteen koulun (osoitteessa Myllykalliontie 3) kuntotutkimuksen tuloksiin (lähinnä ikkunarakenteissa havaittuihin puutteisiin) terveyshaitan näkökulmasta.

Ympäristökeskus ei ole tarkastanut koulun tiloja käyttäjien kokemusten perusteella, eikä ole siten arvioinut olosuhteiden mahdollista terveyshaittaa paikan päällä. Kiinteistönomistajan käynnistämiin tutkimuksiin johtaneet kokemukset koskivat käyttäjien epäilyä sisäilman laadun puutteellisuudesta. Kiinteistönomistaja on kuitenkin tiedottanut aktiivisesti ympäristökeskusta tehdyistä selvityksistä, niiden tuloksista ja korjaavista toimenpiteistä vuosina 2015-2017. Lisäksi ympäristökeskus seuraa koulun tilannetta opetusviraston moniammatillisessa sisäilmaryhmässä, jossa ympäristökeskuksella on edustus.

Koulussa on viime vuosina tehty kiinteistönomistajan toimesta selvityksiä rakenteiden kunnosta. Ympäristökeskus on saanut seuraavat asiakirjat nähtäväksi:

- Tutkimusraportti, Lauttasaaren ala-aste, Myllykalliontie 3, Kuntotutkimus, Projekti 306926, REV A 1.12.2016, REV B 9.4.2017, WSP Finland Oy*
- Tutkimusraportti, Myllykallion koulu, Parakki 3E, Vesivuotokartoitus, Projekti 308508, 9.4.2017, WSP Finland Oy*
- Tietoa Lauttasaaren ala-asteen Myllykallion koulun tutkimuksista, Tiedote 18.4.2017, Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Tilakeskus*

21.2.2019

SELVITYS

Lähtökohtaisesti tutkimusten, johtopäätösten ja tiedotteiden kommentointi on haastavaa, sillä ympäristökeskus ei ole osallistunut tutkimusten tekoon, vaan ne on tehty kiinteistönomistajan toimesta tilojen käyttäjien ilmoitusten perusteella. Ympäristökeskuksen näkökulmasta kiinteistönomistajan vastuullisuutta ja omaa aktiivisuutta haittojen selvittämisessä ja poistamisessa pidetään hyvänä toimintatapana.

Yleisellä tasolla kiinteistönomistajan teettämien tutkimusten ja Tilakeskukselta saatujen tietojen perusteella voidaan todeta, että

- Tulokset eivät ole terveysperusteisia, vaan ne kertovat lähinnä ikkunarakenteen vaurioriskistä. Tämän takia tulee tarkistaa, onko vaurioista ilmapuotoa luokkiin. Terveyshaitta on mahdollinen, mikäli vaurioituneesta rakenteesta on ilmayhteys sisäilmaan.*
- Painovoimaisessa ilmanvaihdossa korvausilma voidaan johtaa sisäilmaan esimerkiksi ikkunaraoista. Tutkimuksen mukaan korvausilmaa otetaan (ainakin osittain) mikrobivaurioituneiden ikkunarakenteiden kautta, joten terveyshaitan mahdollisuus on olemassa.*
- Ns. asumisterveysasetuksen mukaan toimenpiderajan ylittymisenä pidetään korjaamatonta kosteus- tai lahovauriota, aistinvaraisesti todettua ja tarvittaessa analyysillä varmistettua mikrobikasvua rakennuksen sisäpinnalla, sisäpuolisessa rakenteessa tai lämmöneristeessä silloin, kun lämmöneriste ei ole kosketuksissa ulkoilman tai maaperän kanssa, taikka mikrobikasvua muussa rakenteessa tai tilassa, jos sisätiloissa oleva voi sille altistua.*
- Mikäli toimenpideraja ylittyy (esim. sisäpinnoilla tai sisäilmaan yhteydessä olevissa rakenteissa on näkyvää tai analyysin varmistettua mikrobikasvustoa) tulee ryhtyä toimenpiteisiin haitan selvittämiseksi ja poistamiseksi. Esimerkiksi parakki 3E:n tutkimuksissa oli vesivuodon seurauksena todettu silmännähtävää mikrobikasvustoa, minkä vuoksi korjauksiin oli kiinteistönomistajan mukaan ryhdytty välittömästi.*
- Kiinteistönomistaja on ilmoittanut mm. että ikkunarakenteiden mikrobivaurioiden korjaukset on aloitettu ja lisäksi kymmeneen luokkaan on asennettu painovoimaisen ilmanvaihdon sijaan luokkakohtaiset tulo- ja poistoilmanvaihtolaitteistot, jossa luokkaan johdetaan suodatettua tuloilmaa suoraan ulkoa (ei vaurioituneen rakenteen kautta).*
- Ikkunakorjaustoimenpiteiden aikana kiinteistönomistaja on ilmoittanut huolehtivansa asianmukaisesta suojauksesta siten, että alipaineistuksen ja suojaseinien avulla rakenteista ei leviä epäpuhtauksia ympäröiviin opetustiloihin.*
- Kiinteistönomistaja on ilmoittanut, että ensimmäisenä koulussa on korjattu niitä kohteita, joissa oli todettu pahimmat vauriot. Lisäksi kiinteistönomistaja on ilmoittanut, että vaikka koulun peruskorjaus on suunniteltu vuodelle 2019, on todettujen vaurioiden ja puutteiden korjaaminen aloitettu jo tässä vaiheessa.*

21.2.2019

SELVITYS

- *Kiinteistönomistaja on myös järjestänyt opetusvirastolle joitakin väistötiloja opetusta varten korjausten ajaksi.*
- *Ympäristökeskus muistuttaa lisäksi, että vastuu korjausten suunnittelusta, korjaustavan valinnasta sekä toimenpiteiden onnistumisesta on kiinteistönomistajalla. Korjausten lisäksi ympäristökeskus pitää tärkeänä kosteusvauriokorjausten jatkotoimenpiteenä tilojen ja irtaimiston siivousta.*

Koska korjaavat toimenpiteet terveyshaitan poistamiseksi on aloitettu ja niitä edelleen jatketaan, ei ympäristökeskuksessa katsota tässä vaiheessa tarpeelliseksi ryhtyä viranomaistoimenpiteisiin. Tarkemmat tiedot korjauksista: kiinteistöviraston Tilakeskus.”

Kolmas yksityishenkilö on lähettänyt sähköpostin ympäristöpalveluille 30.4.2017 koskien koulun sisäilmaongelmia. Sähköposti koski yksityiskohtaisesti kiinteistönomistajan teettämiä tutkimuksia ja niiden tuloksia vuosilta 2015-2017 sekä kysymyksen siitä, miten varmistaa tietyn luokan soveltuvuus opetukseen. Kolmannelle yksityishenkilölle vastattiin 3.5.2017 seuraavasti ympäristötarkastaja Rita Skëndaj'n toimesta (ja hänelle lähetettiin tiedoksi myös ympäristöpalveluiden vastaus 28.4.2017 edellisille yksityishenkilöille):

”Hei ja kiitos viestistänne.

Sisäilman mikrobimittauksilla voidaan arvioida mikrobien kulkeutumista vaurioituneista tiloista tai epäpuhtauslähteistä. Tämä edellyttää luonnollisesti sekä tutkittavan sisätilan ilmanäytteiden että vaurioituneeksi arvioitun tilan mikrobitulosten lajistovertailua. Ilmanäytteiden avulla ei voida kuitenkaan luotettavasti todeta rakenteiden sisällä havaitun mikrobikasvun vaikutusta sisäilmaan. Altistumisen todennäköisyyttä arvioitaessa huomioidaan mm. vaurion laajuus, sijainti, ilmayhteys sisätiloihin ja painesuhteet.

Ilman mikrobipitoisuuden lisäksi on oltava myös muuta näyttöä toimenpiderajan ylittymisestä kuten korjaamaton kosteus- tai lahovaurio tai aistinvaraisesti todettu ja tarvittaessa rakennusmateriaali- tai pintanäytteistä tehdyllä analyysillä varmistettu mikrobikasvu.

Käsittääkseni tässä tapauksessa kiinteistön omistaja ei ole kiistänyt korjaamatonta vauriota ja mikrobikasvua ikkunariveissä, eikä ilmavuotojen mahdollisuutta sisäilmaan päin mikrobivaurioituneiden rakenteiden kautta, vaan on ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin olettaen, että sama ongelma valitettavasti toistuu vastaavissa rakenteissa myös muissa luokissa ja painovoimaisen ilmanvaihdon vallitessa.

Muut seikat: alla tiedoksenne ympäristökeskuksen aiempi vastaus kyseisen koulun tilanteeseen.”

21.2.2019

SELVITYS

Ympäristöpalvelut vastaan otti 17.4.2018 vanhempainyhdistyksen hallituksen, Lauttasaari-Seuran, muutaman koulun johtokunnan jäsenen ja muutaman kaupungin valtuutetun vetoomuskirjeen koulun korjaamisen ym. toimenpiteiden puolesta. Sama vetoomus toimitettiin laajalla jakelulla kaupungin eri toimialojen edustajille. Ympäristöpalvelut katsoi, ettei ollut pääasiallinen taho vastaamaan monisyiseen vastineeseen, mutta osallistui kiinteistönomistajan tiedotteen 31.5.2018 laatimiseen sisällyttämällä siihen ympäristöpalveluiden näkemyksen seuraavasti:

" Ympäristöpalvelujen näkemys koulun sisäilmatilanteesta

Keväällä 2017 Helsingin kaupungin ympäristökeskus (nyk. ympäristöpalvelut) on saanut oppilaiden vanhemmilta pyyntöjä ottaa kantaa kuntotutkimusten tuloksiin lähinnä terveyshaitan näkökulmasta. Ympäristökeskus on tuolloin katsonut, että "koska korjaavat toimenpiteet terveyshaitan poistamiseksi on aloitettu ja niitä edelleen jatketaan, ei ympäristökeskuksessa katsota tässä vaiheessa tarpeelliseksi ryhtyä viranomaistoimenpiteisiin".

Ympäristöpalvelut korostaa kiinteistönomistajan ja toiminnanharjoittajan vastuuta terveyshaittojen poistamisessa sekä terveellisten ja turvallisten opetustilojen järjestämisessä. Terveystensuojelulain mukaan toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta).

Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. Lisäksi jos haitta aiheutuu oleskelutilan rakennuksen rakenteista, eristeistä tai rakennuksen omistajan vastuulla olevista perusjärjestelmistä, haitan poistamisesta vastaa rakennuksen omistaja. Jos terveyshaitta aiheutuu oleskelutilan käytöstä, joka ei ole tavanomaista, terveyshaitan poistamisesta vastaa oleskelutilan haltija."

Muita sisäilmaongelmia koskevia yksityishenkilöiden tai yhteisöjen yhteydenottoja ei ole tullut ympäristöpalveluihin vuosina 2013-2018.

7. Ympäristöpalveluilla ei ole ollut tiedotusta sisäilma-asioista, vaan tiedotusvastuu on ollut kiinteistönomistajalla. Yhteen kiinteistönomistajan tiedotteeseen 31.5.2018 on toimitettu ympäristöpalveluiden näkemystä koskeva tekstiosio (kts. kohta 6).

Vuosina 2013-2018 ympäristöpalvelut on kuitenkin tiedottanut omasta toiminnastaan ja tekemistään havainnoistaan lähettämällä tarkastuskertomukset koulun, toiminnanharjoittajan ja kiinteistönomistajan lisäksi tiedoksi kouluterveydenhuoltoon, kiinteistön huollosta vastaavalle taholle ja rakennusvalvontavirastoon. Lisäksi terveydensuojelulain perusteella tehdyt päätökset on toimitettu toiminnanharjoittajan lisäksi tiedoksi kiinteistönomistajalle, pelastuslaitokselle ja rakennusvalvontaviranomaiselle.

21.2.2019

SELVITYS

Terveydensuojeluviranomaisen asiakirjat ovat pääasiallisesti julkisia, joten kuntalaisilla on ollut mahdollisuus tutustua niihin.

8. Sisäilmatilanteen selvittäminen ja terveellisten olosuhteiden järjestäminen ovat kiinteistön omistajan ja toiminnanharjoittajan vastuulla. Viimeisimmän ympäristöpalveluille toimitetun kiinteistönomistajan laatiman tiedotteen (21.12.2018) mukaan mm. luokkahuoneissa tehdyssä katselmuksessa sisäilman laatu todettiin tavanomaiseksi, eikä katselmuksessa todettu asumisterveysperusteisia jatkotutkimustarpeita, lattioiden eristetilassa ei todettu kohonnutta suhteellista kosteutta ja sisäilmanlaadun parantamiseksi koko koulurakennuksessa on tehty tehostettu siivous.
9. Ympäristöpalvelut ei ole kieltänyt opettajia kertomasta oppilaiden huoltajille sisäilmaongelmista ja omista terveystiedoistaan. Omalta osaltaan ympäristöpalvelut on pyrkinyt avoimesti vastaamaan ympäristöpalveluille esitettyihin kysymyksiin. Terveydensuojeluviranomaisen laatimat ja ympäristöpalveluille toimitetut asiakirjat ovat pääasiallisesti julkisia ja kuntalaisten saatavissa.
10. Liitteenä on terveydensuojeluviranomaisen seuraavat asiakirjat vuosilta 2013-2018:
 - a. Tarkastus Lauttasaaren ala-asteen koulussa, tarkastuskertomus 3.12.2013
 - b. Lauttasaaren ala-asteen väliaikaistilojen toiminnan aloittaminen, Myllykalliontie 3, ympäristöpäällikön päätös väliaikaistilojen käyttöönotosta 11.12.2013
 - c. Tarkastus Lauttasaaren ala-asteen koulussa ja kuuleminen, tarkastuskertomus 25.11.2014
 - d. Iltapäiväkerhotoiminnan aloittaminen Lauttasaaren musiikkiopiston tiloissa sekä Lauttasaaren ala-asteen väliaikaisen lisätilan käyttöönotto koulutoimintaan, ympäristöterveyspäällikön päätös olennaisista muutoksista ja väliaikaistilan käyttöönotosta 26.5.2015.

Lisätietoja antaa tarvittaessa ympäristötarkastaja Rita Skëndaj, puhelin 09-310 31599 tai tiimipäällikkö Toni Lyyski, puhelin 09-310 64325.

YMPÄRISTÖPALVELUT

Rita Skëndaj

ympäristötarkastaja

Toni Lyyski

tiimipäällikkö

3.12.2013

Jakelussa mainituille

TARKASTUS LAUTTASAAREN ALA-ASTEEN KOULUSSA

13-03309

Tarkastuksen aihe ja taustaa

Ympäristökeskus teki Lauttasaaren ala-asteen koulussa ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaisen tarkastuksen.

Lauttasaaren ala-asteen koulu on 1954 valmistunut koulurakennus, jonka tilat ovat neljässä kerroksessa yhteensä 5961 brm². Koululla on muutettu entiset asunnot pienopetustilaksi ja erityisopetustiloiksi (päättös 15.6.2001, 142 §) ja entiset terveydenhoidon tilat muutettu iltapäiväkerhon tiloiksi (ei hyväksymispäätöstä).

Rehtori Johanna Honkanen-Rihun mukaan koulun päärakennuksen tiloissa on tarkastushetkellä 427 oppilasta, pihalla olevassa väliaikaisrakennuksessa 89 oppilasta ja Tallbergin puistotie 12 sijaitsevassa sivukoulussa 183 oppilasta.

Osassa päärakennuksen tiloja on koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto, mutta pääosin koulun ilmanvaihto on painovoimainen ja korvausilma otetaan ikkunoiden raoista ja ikkunatuuletuksen avulla.

Tarkastus

Aika: 6.11.2013 klo 13.30 – 16.00
Paikka: Lauttasaaren ala-asteen koulu,
Myllykalliontie 3, 00200 Helsinki
Läsnä: Johanna Honkanen-Rihu, rehtori
Taisto Averi, kouluisäntä
Marja Paukkonen, työsuojelupäällikkö
Kaisa Nuikkinen, johtava arkkitehti (osan aikaa)
Taija Poutiainen, ympäristötarkastaja
Riitta Lahtinen, ympäristötarkastaja

Tarkastuksen laajuus

Tarkastukseen sisältyi henkilökunnan haastattelu, sisäilman ja rakenteiden aistinvarainen arviointi luokissa 12, 13, 22, 23 sekä tietotekniikan

Y:\Kirjeet\pkk\Myllykalliontie 3_20131202_v

Postiosoite

PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite

Viikinkaari 2a
Helsinki 79

Puhelin

+358 9 310 1635

Tilinro

800012-62637
IBAN FI06 8000 1200 0626 37
BIC DABAFIHH

Y-tunnus

0201256-6
Alv. nro
FI02012566

3.12.2013

(lk 21), teknisen ja tekstiilityön luokissa, pienopetus- ja erityisopetustiloissa, iltapäiväkerhon tiloissa, liikuntatiloissa sekä wc- ja siivoustiloissa. Tiloissa tehtiin lämpötilan, suhteellisen kosteuden ja hiilidioksidipitoisuuden mittauksia luokassa 12 sekä tekstiilityön ja tietotekniikan luokissa. Tekstiilityön luokassa havainnoitiin lisäksi ikkunoita ympäröivien rakenteiden kosteutta pintakosteusilmamaisimella ja tietotekniikan luokassa ilmanvaihdon toimivuutta merkkisavun avulla.

Tarkastuksessa kiinnitettiin huomiota myös tilojen yleiseen siisteyteen ja järjestykseen, seinä-, lattia- ym. pintojen eheyteen, valaistukseen, säilytystilojen riittävyteen sekä siivoustilojen ja -välineiden kuntoon. Valvontasuunnitelman mukaisessa tarkastuksessa ympäristökeskus tarkastaa koulun ilmoitus- / lupapäätösten ajanmukaisuuden.

Mittalaitteet

Gann Hydromette UNI1 –rakennekosteusmittari (1)
Björnax-savukynä
Rotronic CP11 –sisäilmastomittari (1)

Sovelletut ohjeet

Terveysturvallisuuslaki 1 §, 6 §, 26 §, 27 §, 50 §
Terveysturvallisuusasetus 15 §, 17 §
Asumisterveysohje (Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2003:1)
Koulurakennusten kosteus- ja homevauriot (Kansanterveyslaitoksen julkaisuja C 2/2008)

Tarkastuksessa todettu

Luokka 12

Luokan 12 sisäilman lämpötila oli 21 °C, suhteellinen kosteus 44 % ja hiilidioksidipitoisuus 970 ppm. Luokassa oli loppunut tunti noin kaksi tuntia ennen sisäilman mittausta. Mittaushetkellä luokassa oli kolme henkilöä.

Tietotekniikan luokka (lk 21)

Tietotekniikan luokan sisäilma oli tunkkainen. Luokan sisäilman lämpötila oli 21 °C, suhteellinen kosteus 56 % ja hiilidioksidipitoisuus nousi yli 2300 ppm:n. Luokassa oli juuri loppunut tunti. Luokassa oli työskennellyt 15 oppilasta ja yksi opettaja. Mittaushetkellä tilassa oli neljä henkilöä. Luokan ilmanvaihtoa havainnoitiin merkkisavun avulla. Savu kulkeutui hitaasti hormiin päin ja ikkunaa avaamalla poistoilmavirta hieman tehostui. Luokassa korvausilma saadaan ikkunanraoista ja tuuletamalla.

3.12.2013

Tekstiilityön luokka

Neljännessä kerroksessa sijaitsevan tekstiilityön luokan sisäilma oli tunkkainen. Luokan sisäilman lämpötila oli 20 °C, suhteellinen kosteus 52 % ja hiilidioksidipitoisuus nousi yli 2100 ppm:n. Luokassa oli työkennellyt 12 oppilasta ja mittaushetkellä tilassa oli yhdeksän henkilöä. Tekstiilityön luokan ikkunasmyygissä oikealla ylhäällä näkyi jälki vesivuodosta, mutta rakenne oli pintakosteusilmmaisimella havainnoituna kuitenkin mittaushetkellä kuiva.

Teknisen työn luokka

Teknisen työn luokassa oli koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto, mutta tilassa oli myös yksi vanha painovoimaisen ilmanvaihdon venttiili/hormi. Venttiilin sijainnista johtuen sen toimivuutta ei voitu arvioida tarkastuksella.

Liikuntatilat

Liikuntasali oli valoisa ja ilmava. Tilassa on koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto.

Tyttöjen liikunnanopettajan pukuhuoneen seinässä on ollut kosteusvaurio syksyllä 2013 ja tämä oli korjattu. Tyttöjen pukuhuoneen putkieristeiden pinnoite oli rikki paljastaen paikoittain mineraalivillan. Kouluisännän mukaan poikien pukuhuoneen wc:n lattia tullaan uusimaan joulukuussa 2013.

Erityis- ja pienopetustilat

Erityisopetustila (50 m²) on hyväksytty enintään kolmelle lapselle ja pienopetustila (48 m²) enintään 20 lapselle. Erityisopetustila oli kuitenkin jaettu kahteen osaan seinillä ja opetusta järjestetään nykyisellään enintään kahdeksalle lapselle.

Iltapäiväkerhon tilat

Iltapäiväkerho toimii rehtorin mukaan entisissä terveydenhoidon tiloissa jotka on muutettu iltapäiväkerhon tarpeisiin soveltuvaksi vuonna 2010. Henkilökunnan mukaan tiloissa on lapsia yhtäaikaaisesti enintään 40. Tiloissa oli kemikaalimainen haju, joka tuli todennäköisesti seiniin asennetuista linoleumpintaisista kiinnitystauluista. Siivouskomerossa ei ollut lattiakaivoa eikä telinettä pitkävartisille siivousvälineille. Tilojen muuttamisesta ei ole tehty terveydensuojelulain mukaista ilmoitusta ympäristökeskukseen.

Y:\Kirjeet\pkk\Mylykalliontie 3_20131202_v

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
Helsinki 79

Puhelin
+358 9 310 1635

Tilinro
800012-62637
IBAN FI06 8000 1200 0626 37
BIC DABAFIHH

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

3.12.2013

Wc-tilat

Lasten käytössä on 36 wc:tä. Wc-tilojen määrä väliaikaistilojen oppilasmäärä mukaan lukien on oppilasmäärään nähden riittävä. Tyttöjen ulkowc oli myös liikuntaesteisille soveltuva, mutta wc:n sisäänkäynnistä puuttui kulkuluiska tilaan.

Aulan siivouskomero

Aulan portaiden alla sijaitsevassa siivouskomerossa / varastotilassa oli pesukone siivousvälineiden pesua varten. Tilassa säilytettiin myös muuta koulun tavaraa. Tilasta puuttui poistoilmaventtiili.

Koululla tehdyt sisäilmatutkimukset

HKR-Rakennuttaja on tehnyt koululla rakenneteknisen katselmuksen ja sisäilmaston laadun mittauksia 13.5.-13.6.2013 (tutkimusselostus 19.7.2013). Tutkimuksissa on mitattu mm. luokkien hiilidioksidipitoisuuksia ilmanvaihdon riittävyyden selvittämiseksi luokissa 5, 12 ja 19. Tutkimuksen mukaan luokkien sisäilman hiilidioksidipitoisuudet nousivat oppituntien aikana luokassa 5 yli 2200 ppm:n, luokassa 12 yli 2500 ppm:n ja luokassa 19 yli 2600 ppm:n. Tutkimustuloksena tilojen ilmanvaihto on todettu riittämättömäksi. Lisäksi luokista mitatut sisäilman lämpötilat ovat nousseet myös suhteellisen korkeiksi.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Koulun tiloissa todettiin puutteita, joiden voidaan katsoa aiheuttavan terveydensuojelulain 1 §:n mukaista terveyshaittaa.

Hiilidioksidipitoisuutta pidetään tyydyttävänä enintään 1200 ppm:n pitoisuutena, ja pitoisuuden ylittäessä 1500 ppm ilmanvaihto on riittämätön. Tietotekniikan ja tekstiilityön luokista hetkittäisesti otetuissa mittauksissa sisäilman hiilidioksidipitoisuus nousi yli 1500 ppm:n. HKR-Rakennuttajan keväällä 2013 mitaamat hiilidioksidipitoisuuden pitkäaikaismittaukset osoittavat myös tilojen painovoimaisen ilmanvaihdon riittämättömyyden mm. luokissa 5, 12 ja 19. Ympäristökeskus kehottaa parantamaan tilojen ilmanvaihtoa tai vastaavasti vähentämään oppilasmäärää luokkatiloissa.

Lisäksi ympäristökeskus kehottaa korjaamaan tyttöjen pukuhuoneen putkieristeen, rakentamaan tyttöjen ulkowc -tilaan kulkuluiskan sekä rakentamaan portaiden alla toimivaan siivouskomeroon / varastotilaan poistoilmavaihdon, mikäli tilaa aiotaan jatkossa käyttää siivouskomeroon.

3.12.2013

Ympäristökeskus toteaa, että toimenpiteet havaittujen puutteiden korjaamiseksi tulee tehdä ensi tilassa ja pyytää kirjallista selvitystä tehtävistä toimenpiteistä ja niiden aikataulusta 15.1.2014 mennessä. Selvitys toimitetaan osoitteeseen: Ympäristökeskus, Ympäristövalvontayksikkö, PL 500, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI. Käyntiosoite on Viikinkaari 2a, 00790 Helsinki.

Lisäksi ympäristökeskus kehottaa toiminnanharjoittajaa tekemään erityisopetus- ja iltapäiväkerhotilojen toiminnan muutoksesta terveydensuojelulain 13 § mukaisen ilmoituksen.

Maksut

Terveydensuojelulain (763/1994) 50 §:n nojalla kunta perii toiminnanharjoittajalta (opetusvirasto) kunnan hyväksymän taksan mukaisen maksun kunnan valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista. Ympäristölautakunnan vahvistaman ja 1.7.2013 voimaan tulleen ympäristöterveydenhuollon taksan perusteella tarkastuksesta peritään 420,00 euron maksu. Laskun toimittaa Helsingin kaupungin Taloushallintopalvelu-liikelaitos.

Lisätietoja antaa ympäristötarkastaja Taija Poutiainen, puhelin 310 32012, sähköposti taija.poutiainen@hel.fi.

YMPÄRISTÖVALVONTAYKSIKKÖ

Päivi Vepsäläinen
johtava ympäristötarkastaja

Taija Poutiainen
ympäristötarkastaja

JAKELU

Kiinteistövirasto / tilakeskus
Tilakeskuksen päällikkö Arto Hiltunen
PL 2213
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Opetusvirasto / tilapalvelupäällikkö Susanna Sarvanto-Hohtari
PL 3000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Lauttasaaren ala-asteen koulu
PL 3105
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Y:\Kirjeet\pkk\Myllykalliontie 3_20131202_v

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
Helsinki 79

Puhelin
+358 9 310 1635

Tilinro
800012-62637
IBAN FI06 8000 1200 0626 37
BIC DABAFIHH

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

3.12.2013

TIEDOKSI

Lauttasaaren ala-asteen koulu / rehtori Johanna Honkanen-Rihu
johanna.honkanen-rihu@hel.fi

Kiinteistövirasto / isännöitsijä Pentti Vauhkonen
pentti.vauhkonen@hel.fi

Opetusvirasto / tilapalvelupäällikkö Susanna Sarvanto-Hohtari
susanna.sarvanto-hohtari@hel.fi

Opetusvirasto / projektiarkkitehti Mauno Kemppi
mauno.kemppi@hel.fi

Sosiaali- ja terveystyö /
kouluterveydenhuollon päällikkö Tuula Salmivaara-Pesonen
tuula.salmivaara-pesonen@hel.fi

Opetusvirasto / työsuojelupäällikkö Marja Paukkonen
marja.paukkonen@hel.fi

Palmia / kouluisäntä Taisto Averi
taisto.averi@palmia.fi

Sosiaali- ja terveystyö / kouluterveydenhoitaja Solveig Korhonen
solveig.korhonen@hel.fi

Rakennusvalvontavirasto
PL 2300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

11.12.2013

252 §

Lauttasaaren ala-asteen väliaikaistilojen toiminnan aloittaminen, Myllykalliontie 3

HEL 2013-011358 T 11 02 02 01

Päätös

Ympäristöpäällikkö on hyväksynyt opetusviraston terveydensuojelulain 13 §:n mukaisen ilmoituksen, joka koskee Lauttasaaren ala-asteen väliaikaistilojen toiminnan aloittamista alla esitetyn mukaisesti.

Ilmoitus

Ilmoituksen tekijä

Opetusvirasto PL 3000, 00099 Helsingin kaupunki

Y-tunnus: 0201256-6

Koulun sijainti

Myllykalliontie 3, 00200 Helsinki

Ilmoitusvelvollisuus ja toimivaltainen viranomainen

Ilmoitus koskee Lauttasaaren ala-asteen väliaikaistilojen toiminnan alkamista. Toiminta on ilmoitusvelvollista terveydensuojelulain 13 §:n mukaan ja ilmoituksen käsittelee kunnan terveydensuojeluviranomainen. Ympäristölautakunta on 28.3.2006 siirtänyt päätösvaltansa kyseisten ilmoitusten käsittelyssä ympäristöpäällikölle.

Asian vireilletulo

Ilmoitus on saapunut ympäristökeskukseen 2.9.2013. Ilmoitusta on täydennetty 17.10.2013 tilojen ilmamäärien ja äänitasojen mittauspöytäkirjalla.

Ilmoituksen sisältö

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
HELSINKI 00790
www.hel.fi/ymk

Puhelin
+358 9 310 1635
Faksi
+358 9 310 31633

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
800012-62637
Alv.nro
FI02012566

11.12.2013

Ilmoituksen mukaan Lauttasaaren ala-asteen väliaikaistilat toimivat pääkoulun pihalla uudisrakennuksessa, jonka tilat ovat kooltaan yhteensä 335,5 m². Väliaikaistiloissa toimii tällä hetkellä neljä perusopetusryhmää, joissa on oppilaita yhtäaikaisesti enintään 100. Henkilökuntaa on neljä henkeä. Wc:itä (wc-istuin ja käsienpesuallas) on yhteensä viisi, joista yksi on liikkumisesteisille soveltuva. Toiminta on alkanut 13.8.2013.

Rakennuksessa on koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto. Kiinteistö on liittynyt järjestettyyn jätehuoltoon. Koululla on oma piha-alue.

Ilmoituksen käsittely

Tarkastus

Lauttasaaren ala-asteen väliaikaistilat on tarkastettu 6.11.2013. Tarkastukseen osallistui projektiarkkitehti Kaisa Nuikkinen, rehtori Johanna Honkanen-Rihu, kouluisäntä Taisto Averi, työsuojelupäällikkö Marja Paukkonen sekä ympäristötarkastajat Riitta Lahtinen ja Taija Poutiainen. Tarkastukseen sisältyi ilmoitusasiakirjojen ja piirustusten tarkastus sekä tilojen terveydellisten olosuhteiden aistinvarainen arviointi. Tarkastushetkellä tiloissa ei ollut huomautettavaa.

Vireilläolosta ilmoittaminen ja kuuleminen

Ilmoituksen vireilläolosta ei ole ilmoitettu eikä asianosaisia ole kuultu, koska toiminta on järjestetty asianmukaisesti.

Ratkaisu

Ympäristöpäällikkö on tarkastanut opetusviraston terveydensuojelulain 13 §:n mukaisen ilmoituksen, joka koskee Lauttasaaren ala-asteen väliaikaistilojen toiminnan alkamista, ja on päättänyt hyväksyä sen.

Päätöksen perustelut

Ilmoitettu toiminta on järjestetty ympäristökeskuksen koulutiloille asettamien vaatimusten mukaisesti.

Lisäksi ympäristövalvontapäällikkö toteaa, että opetusvirasto ei ole noudattanut terveydensuojelulain 13.1 §:n säännöstä ilmoituksen tekemisestä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan alkamista.

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Toiminnan muuttuminen tai loppuminen

11.12.2013

Toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnanharjoittajan vaihtumisesta tai toiminnan loppumisesta on ilmoitettava välittömästi Helsingin kaupungin ympäristökeskukselle.

Toiminnan suunnitelmallinen valvonta

Kouluun tehdään suunnitelmallisia tarkastuksia toiminnan riskiluokituksen mukaisessa aikataulussa. Suunnitelmalliset tarkastukset ovat maksullisia.

Ilmoituksen käsittelymaksu

Ympäristölautakunnan vahvistaman ympäristöterveydenhuollon taksan (ympäristölautakunta 21.5.2012, 164 §) perusteella ilmoituksen käsittelystä peritään 520,00 euron maksu.

Sovelletut säännökset

Terveysuojelulaki (763/1994) 13, 15, 50 ja 56 §

Terveysuojeluasetus (1280/1994) 5 ja 6 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus eräistä terveysuojelulaissa tarkoitetuista huoneistoista tai laitoksista sekä ilmoituksesta liikkuvasta ajoneuvosta tai laitteesta (167/2003) 1 §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje ilmoituksen tekijälle on liitteenä.

Laskutus

Laskun toimittaa Helsingin kaupungin Taloushallintopalvelu –liikelaitos. (Opetusvirasto / laskutus, PL 3027, 00099 Helsingin kaupunki).

Lisätiedot

Taija Poutiainen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32012
taija.poutiainen(a)hel.fi

Otteet

Ote
Opetusvirasto

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimus,
terveysuojelulain mukainen
päätös

Kiinteistövirasto
Pelastuslaitos
Rakennusvalvontavirasto
Ympäristövalvontayksikkö

11.12.2013

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaamossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 13.12.2013 ja asianosaista koskeva päätös on lähetetty seuraavana arkityöpäivänä pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

Ympäristöpäällikkö

Merja Kurki
osastosihteeri

25.11.2014

Jakelussa mainituille

TARKASTUS LAUTTASAAREN ALA-ASTEEN KOULUSSA JA KUULEMINEN

13-03309

Taustaa

Lauttasaaren ala-asteen koulu on vuonna 1954 valmistunut koulurakennus, jonka tilat ovat neljässä kerroksessa ja kooltaan yhteensä 5961 brm². Koululla on muutettu entiset asunnot pienopetustilaksi ja erityisopetustiloiksi (päätös 15.6.2001, 142 §) ja entiset terveydenhoidon tilat muutettu iltapäiväkerhon tiloiksi (ilmoitus saapunut ympäristökeskukseen 1.7.2014).

Osassa tiloja on koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto, mutta pääosin koulun ilmanvaihto on painovoimainen ja korvausilma otetaan ikkunoiden raoista ja ikkunatuuletuksen avulla.

Lisäksi koulun piha-alueelle on rakennettu väliaikaistiloja, joista ympäristöterveyspäällikkö on päätöksessään 11.12.2013 (252 §) hyväksynyt kooltaan 335,5 m² tilat enintään 100 oppilaalle, ja ympäristökeskukseen on 2.9.2014 saapunut ilmoitus toisesta väliaikaistilasta, joka on kooltaan 151 m² ja suunniteltu 50 oppilaalle.

Tarkastuksen aihe

Ympäristökeskus teki Lauttasaaren ala-asteen koulussa ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaisen tarkastuksen 6.11.2013.

Tarkastuksessa ympäristökeskus totesi tietotekniikan ja tekstiilityön luokista hetkittäisesti suoritetuissa mittauksissa sisäilman hiilidioksidipitoisuuden nousevan yli 1500 ppm:n ohjearvon. HKR-Rakennuttajan keväällä 2013 tekemät hiilidioksidipitoisuuden pitkäaikaismittaukset myös osoittivat tilojen painovoimaisen ilmanvaihdon riittämättömyyden mm. luokissa 5, 12 ja 19.

Tulosten perusteella ympäristökeskus totesi koulun ilmanvaihdon puutteelliseksi ja kehotti parantamaan tilojen ilmanvaihtoa tai vastaavasti vähentämään oppilasmäärää luokkatiloissa. Lisäksi ympäristökeskus

Y:\Kirjeet\pkk\Myllykalliontie 3_Lauttasaaren a-a_20141125_v

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
Helsinki 79

Puhelin
+358 9 310 1635

Tilinro
800012-62637
IBAN FI06 8000 1200 0626 37
BIC DABAFIHH

Y-tunnus
0201256-6
Aiv. nro
FI02012566

25.11.2014

kehotti korjaamaan tyttöjen pukuhuoneen putkieristeen, rakentamaan tyttöjen ulkowc -tilaan kulkuluiskan sekä rakentamaan portaiden alla toimivaan siivouskomeroon / varastotilaan poistoilmanvaihdon, mikäli tilaa aiotaan jatkossa käyttää siivouskomerona. Ympäristökeskus pyysi selvitystä tehtävistä toimenpiteistä 15.1.2014 mennessä.

Opetusvirasto on pyytänyt lisää aikaa selvityksen antamiseen, ja antanut selvityksen 26.2.2014, jonka mukaan opetusvirasto on kehottanut tilakeskusta asentamaan poistoilmanvaihdon portaiden alla toimivaan siivouskomeroon ja iltapäiväkerhon siivouskomeroon telineen pitkävartisille siivousvälineille. Lisäksi opetusvirasto on 27.6.2014 ilmoittanut tekevänsä terveydensuojelulain 13 §:n mukaisen ilmoituksen erityisopetuksen, oppilashuollon ja iltapäiväkerhon tiloista. Ilmoitus on saapunut ympäristökeskukseen 1.7.2014. Ympäristökeskus ei ole saanut pyydettyä selvitystä muihin kehoitettuun toimenpiteisiin ja teki tiloihin uusintatarkastuksen.

Tarkastus

Aika: 21.11.2014 klo 13.30 – 15.30
Paikka: Lauttasaaren ala-asteen koulu,
Myllykalliontie 3, 00200 Helsinki
Läsnä: Johanna Honkanen-Rihu, rehtori
Pentti Vauhkonen, isännöitsijä
Sanna Rostami, kouluisäntä
Vesa Tallqvist, oppisopimusharjoittelija
Taija Poutiainen, ympäristötarkastaja
Kaisa Hiltunen, ympäristötarkastaja

Tarkastuksen laajuus

Tarkastukseen sisältyi henkilökunnan haastattelu, sisäilman ja rakenteiden aistinvarainen arviointi sekä lämpötilan, suhteellisen kosteuden ja hiilidioksidipitoisuuden mittauksia luokissa 17, 18, 19, 21 ja 22 sekä tekstiilityön ja iltapäiväkerhon tiloissa. Lisäksi luokissa 21 ja 22 ilmanvaihdon toimivuutta havainnoitiin merkkisavulla ja erityisopetuksen eteistilassa rakenteiden kosteutta havainnoitiin pintakosteusilmaisimella.

Mittalaitteet

Gann Hydromette UNI1 –rakennekosteusmittari (1)
Björnax-savukynä
Rotronic CP11 –sisäilmastomittari (1)

Y:\Kirjeet\pkk\Myllykalliontie 3_Lauttasaaren a-a_20141125_v

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
Helsinki 79

Puhelin
+358 9 310 1635

Tilinro
800012-62637
IBAN FI06 8000 1200 0626 37
BIC DABAFIHH

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

25.11.2014

Sovelletut ohjeet

Terveydensuojelulaki 1 §, 6 §, 26 §, 27 §, 50 §, 51 §, 53 §
Terveydensuojeluasetus 15 §, 17 §
Hallintolaki 17 §, 34 §, 37 §
Asumisterveysohje (Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2003:1)
Koulurakennusten kosteus- ja homevauriot (Kansanterveyslaitoksen julkaisuja C 2/2008)

Tarkastuksessa todettu

Koulun tiloista mitattiin sisäilman lämpötiloja, suhteellista kosteutta ja hiilidioksidipitoisuuksia. Mittaustulokset on esitetty taulukossa 1. Mitatuissa tiloissa on pääosin painovoimainen ilmanvaihto iltapäiväkerhon tiloja lukuun ottamatta.

Taulukko 1. Tiloista mitatut sisäilman lämpötilat, suhteelliset kosteudet ja hiilidioksidipitoisuudet

Tila	Lämpötila, °C	Suhteellisen kosteuden, %	Hiilidioksidipitoisuus, ppm	Henkilömäärä oli/on ollut	Huomioita
Luokka 18 (2K)	19	43	2030	24, tunti loppunut klo 13.15	luokan ovi oli auki
Luokka 19 (3K)	19	38	1770	25, tunti loppunut klo 13.15	luokan ovi oli auki
Tekstiilityö	19	32	1000	max 15, tunti loppunut klo 12.15	
Luokka 17 (6K)	20	29	770	21, tunti loppunut klo 12.15	
Luokka 21 (1E)	21	25	620	21, tunti loppunut klo 13.15	tuuletettu koko päivän
Luokka 22 (1F)	21	25	570	22, tunti loppunut klo 13.15	tuuletettu koko päivän
Iltapäiväkerho, askarteluhuone	24	32	800	noin 20	tilassa oli kuusi lämpöpatteria
Iltapäiväkerho, videohuone	25	30	1580	noin 28	

Y:\Kirjeet\pkk\Mylykalliontie 3_Lauttasaaren a-a_20141125_v

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
Helsinki 79

Puhelin
+358 9 310 1635

Tilinro
800012-62637
IBAN FI06 8000 1200 0626 37
BIC DABAFIHH

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

25.11.2014

Luokat 21 ja 22

Luokat 21 ja 22 ovat rehtorin mukaan tehty entisestä tietotekniikan luokasta ja erityisopetustilasta siirtämällä väliseinää. Luokkien 21 ja 22 opettajat kertoivat luokkien ilman olevan raskas ja joutuvansa tuulettaamaan tiloja jatkuvasti. Lisäksi luokan 21 opettaja kertoi, että tilassa esiintyy myös pahaa hajua ja luokassa olevat oireilevat. Opettajan mukaan haju oli pahentunut syksyllä, kun tilaan oli tuotu uudet kalusteet.

Luokkia oli tuuletettu ja tiloissa ei tarkastushetkellä aistittu poikkeavaa hajua. Luokassa 21 oli kaksi poistoilmaventtiiliä. Merkkisavulla havainnoituna toinen poistoilmaventtiili toimi kohtalaisesti ja toinen heikosti. Ikkunoiden karmin ja seinän liitoksissa oli rakoja. Luokassa 22 oli yksi poistoilmaventtiili, joka toimi heikosti. Luokissa ei ollut korvausilmaventtiilejä.

Tekstiilityön luokka

Ylimmässä kerroksessa sijaitsevan tekstiilityön luokan ikkunasmyygissä oikealla ylhäällä oli yhä jälki vesivuodosta ja kosteusvaurio oli korjattava.

Erytisopetustilat

Vanha erityisopetustila ylimmästä kerroksesta on siirretty aiemmin enintään 20 lapselle hyväksytyyn pohjakerroksessa sijaitsevaan pienopetustilaan (48 m²). Erytisopetustila (ent. pienopetustila) oli jaettu kahteen osaan seinillä ja opetusta järjestetään nykyisellään enintään kahdeksalle lapselle (1-4 lasta/tila). Erytisopetustilan eteisessä aistittiin maakellarimainen haju. Eteisen ulkoseinän alaosa ja lattiaa havainnoitiin pintakosteusilmaisimella, mutta mittauksissa ei todettu kohonneita rakennekosteusarvoja. Ulkoseinän alaosa oli ontto ja levyrakenteinen. Rehtorin mukaan tilan alapuolella sijaitsee kellari.

Iltapäiväkerhon tilat

Iltapäiväkerho toimii rehtorin mukaan entisissä terveydenhoidon tiloissa (98 m²), jotka on muutettu iltapäiväkerhon tarpeisiin soveltuvaksi vuonna 2010. Henkilökunnan mukaan tiloissa on lapsia yhtäaikaaisesti enintään 40. Tilojen muuttamisesta on tehty terveydensuojelulain mukainen ilmoitus ympäristökeskukseen 1.7.2014.

Iltapäiväkerhon tilojen sisäilman lämpötila oli korkea ja toisessa tilassa oli yhteensä kuusi lämmintä lämpöpatteria. Tarkastushetkellä tiloissa oli ohjaajien mukaan kaksi ryhmää, yhteensä noin 60 lasta.

Y:\Kirjeet\pkk\Myllykalliontie 3_Lauttasaaren a-a_20141125_v

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
Helsinki 79

Puhelin
+358 9 310 1635

Tilinro
800012-62637
IBAN FI06 8000 1200 0626 37
BIC DABAFIHH

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

25.11.2014

Aulan siivouskomero

Aulan portaiden alla sijaitsevassa siivouskomerossa / varastotilassa oli pesukone siivousvälineiden pesua varten. Tilaan oli asennettu poistoilmakone. Tilassa säilytettiin siivousvälineiden lisäksi myös muuta tavaraa.

Liikuntatilat

Tyttöjen pukuhuoneen putkieristeiden pinnoite oli edelleen rikki paljastaen paikoittain mineraalivillan.

Wc-tilat

Tyttöjen ulkowc:hen oli asennettu kulkuliuska liikuntaesteisille.

Koululla tehdyt sisäilmatutkimukset

HKR-Rakennuttaja on tehnyt koululla rakenneteknisen katselmuksen ja sisäilmaston laadun mittauksia 13.5.-13.6.2013 (tutkimusselostus 19.7.2013). Tutkimuksissa on mitattu mm. luokkien hiilidioksidipitoisuuksia ilmanvaihdon riittävyuden selvittämiseksi luokissa 5, 12 ja 19. Tutkimuksen mukaan luokkien sisäilman hiilidioksidipitoisuudet nousivat oppituntien aikana luokassa 5 yli 2200 ppm:n, luokassa 12 yli 2500 ppm:n ja luokassa 19 yli 2600 ppm:n. Tutkimustuloksena tilojen ilmanvaihto on todettu riittämättömäksi. Lisäksi luokista mitatut sisäilman lämpötilat ovat nousseet myös suhteellisen korkeiksi.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Koulun tiloissa todettiin puutteita, joiden voidaan katsoa aiheuttavan terveydensuojelulain 1 §:n mukaista terveyshaittaa.

Hiilidioksidipitoisuutta pidetään tyydyttävänä enintään 1200 ppm:n pitoisuutena, ja pitoisuuden ylittäessä 1500 ppm ilmanvaihto on riittämätön. Tarkastuksella 21.11.2014 luokista 18 ja 19 sekä iltapäiväkerhon tilassa ja 6.11.2013 tietotekniikan ja tekstiilityön luokista hetkittäisesti tehdyissä mittauksissa sisäilman hiilidioksidipitoisuus nousi yli 1500 ppm:n. HKR-Rakennuttajan keväällä 2013 mitaamat hiilidioksidipitoisuuden pitkäaikaismittaukset osoittavat myös tilojen painovoimaisen ilmanvaihdon riittämättömyyden mm. luokissa 5, 12 ja 19.

Ympäristökeskus kehottaa parantamaan tilojen ilmanvaihtoa tai vastaavasti vähentämään oppilasmäärää luokkatiloissa. Lisäksi ympäristökeskus kehottaa korjaamaan tekstiilityön luokan kosteusvaurion sekä selvit-

Y:\Kirjeet\pkk\Myllykalliontie 3_Lauttasaaren a-a_20141125_v

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
Helsinki 79

Puhelin
+358 9 310 1635

Tilinro
800012-62637
IBAN FI06 8000 1200 0626 37
BIC DABAFIHH

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

25.11.2014

tämään ja poistamaan erityisopetuksen eteistilassa sijaitsevan maakellarimaisen hajun lähteen. Tyttöjen pukuhuoneen putkieriste tulee korjata ja portaiden alla olevasta siivouskomerosta / varastotilasta poistaa siivouskomeroon kuulumattomat tavarat. Ympäristökeskus toteaa, että toimenpiteet havaittujen puutteiden korjaamiseksi tulee tehdä ensi tilassa.

Kuuleminen, korjausmääräyksen antaminen ja uhkasakon asettaminen

Kunnan terveydensuojeluviranomainen, Helsingin kaupungin ympäristölautakunta (jäljempänä ympäristölautakunta), voi määrätä korjausvelvollisen ryhtymään toimenpiteisiin terveystaitaan poistamiseksi sekä asettaa määräyksen tehosteeksi riittäväksi katsomansa uhkasakon (terveydensuojelulain 26 §, 27 §, 51 § ja 53 §).

Hallintolain 34 §:n sekä terveydensuojeluasetuksen 17 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on varattava osapuolille tilaisuus tulla kuulluksi ennen terveydensuojelulain 27 ja 51 §:n mukaisen mahdollisen määräyksen antamista.

Kuulemistilaisuudella tarkoitetaan viranomaisen asianosaisille varata mahdollisuutta esittää mielipiteensä asiasta sekä antaa kirjallisen vastineensa sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Pyyntöä asianosaiselle voidaan varata tilaisuus tulla kuulluksi myös suullisesti, jos kirjallinen menettely tuottaa asianosaiselle kohtuuttomia vaikeuksia (hallintolaki 37 §).

Ympäristökeskus varaa jakelussa mainituille tilaisuuden kirjallisen vastineen antamiseen:

1. tarkastuksessa 6.11.2013 ja 21.11.2014 todetun puutteellisen ilmanvaihdon korjaustoimenpiteistä aikatauluineen,
2. kosteus- ja homevaurioiden korjaustoimenpiteistä aikatauluineen,
3. tyttöjen pukuhuoneen putkieristeen korjaustoimenpiteistä aikatauluineen
4. portaiden alla sijaitsevan siivouskomeron / varastotilan siivoamisesta aikatauluineen
5. mahdollisesta ympäristölautakunnan korjausmääräyksen antamisesta ja sen tehosteeksi asetettavasta uhkasakosta, esimerkiksi 30 000 euroa

25.11.2014

6. muista asian ratkaisemiseen vaikuttavista seikoista.

Ympäristökeskukselle osoitettava kirjallinen vastine on toimitettava 31.12.2014 mennessä osoitteeseen: Helsingin kaupunki, Ympäristökeskus, Ympäristöterveysosasto, PL 500, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI. Käyntiosoite on Viikinkaari 2a, 00790 Helsinki.

Ympäristölautakunta voi ratkaista asian, vaikka vastinetta ei ole annettu määräaikaan mennessä.

Maksut

Terveystensuojelulain (763/1994) 50 §:n nojalla kunta perii toiminnanharjoittajalta (opetusvirasto) kunnan hyväksymän taksan mukaisen maksun kunnan valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista. Ympäristölautakunnan vahvistaman ja 1.7.2014 voimaan tulleen ympäristöterveydenhuollon taksan perusteella tarkastuksesta peritään 215,00 euron maksu. Laskun toimittaa Helsingin kaupungin Taloushallintopalvelu-liikelaitos.

Lisätietoja antaa ympäristötarkastaja Taija Poutiainen, puhelin 310 32012, sähköposti taija.poutiainen@hel.fi.

YMPÄRISTÖTERVEYSOSASTO

Toni Lyyski
johtava ympäristötarkastaja

Taija Poutiainen
ympäristötarkastaja

JAKELU

Kiinteistövirasto / tilakeskus
Tilakeskuksen päällikkö Arto Hiltunen
PL 2213
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Opetusvirasto
PL 3000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Lauttasaaren ala-asteen koulu
PL 3105
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Y:\Kirjeet\pkk\Myllykalliontie 3_Lauttasaaren a-a_20141125_v

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
Helsinki 79

Puhelin
+358 9 310 1635

Tilinro
800012-62637
IBAN FI06 8000 1200 0626 37
BIC DABAFIHH

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

25.11.2014

TIEDOKSI

Lauttasaaren ala-asteen koulu / rehtori Johanna Honkanen-Rihu
johanna.honkanen-rihu@hel.fi

Kiinteistövirasto / isännöitsijä Pentti Vauhkonen
pentti.vauhkonen@hel.fi

Opetusvirasto / johtava arkkitehti Mauno Kemppi
mauno.kemppi@hel.fi

Sosiaali- ja terveysvirasto /
kouluterveydenhuollon päällikkö Tuula Salmivaara-Pesonen
tuula.salmivaara-pesonen@hel.fi

Opetusvirasto / työsuojelupäällikkö Marja Paukkonen
marja.paukkonen@hel.fi

Palmia / kouluisäntä Sanna Rostami
sanna.rostami@palmia.fi

Sosiaali- ja terveysvirasto / kouluterveydenhoitaja Solveig Korhonen
solveig.korhonen@hel.fi

Rakennusvalvontavirasto
PL 2300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

26.5.2015

Ympäristöterveyspäällikkö

47 §

Iltapäiväkerhotoiminnan aloittaminen Lauttasaaren musiikkiopiston tiloissa sekä Lauttasaaren ala-asteen väliaikaisen lisätilan käyttöönottoaminen koulutoimintaan

HEL 2014-008719 T 11 02 02 01

Päätös

Ympäristöterveyspäällikkö on hyväksynyt opetusviraston terveydensuojelulain 13 §:n mukaiset ilmoitukset, jotka koskevat iltapäiväkerhotoiminnan aloittamista Lauttasaaren musiikkiopiston tiloissa sekä Lauttasaaren ala-asteen väliaikaisen lisärakennuksen käyttöönottamista koulutoimintaan.

Ilmoitukset

Ilmoitusten tekijä

Opetusvirasto, PL 3000, 00099 Helsingin kaupunki

Y-tunnus: 0201256-6

Koulun sijainti

Myllykalliontie 3, 00200 Helsinki

Ilmoitusvelvollisuus ja toimivaltainen viranomainen

Ilmoitukset koskevat iltapäiväkerhotoiminnan aloittamista Lauttasaaren musiikkiopiston tiloissa sekä Lauttasaaren ala-asteen väliaikaisen lisärakennuksen (vaihe 2) käyttöönottamista koulutoimintaan. Toiminnat ovat ilmoitusvelvollisia terveydensuojelulain 13 §:n mukaan ja ilmoitukset käsittelee kunnan terveydensuojeluviranomainen. Ympäristölautakunta on 10.12.2013 siirtänyt päätösvaltansa kyseisten ilmoitusten käsittelyssä ympäristöterveyspäällikölle.

Asian vireilletulo

26.5.2015

Ympäristöterveyspäällikkö

Ilmoitus iltapäiväkerhotoiminnan aloittamisesta on saapunut ympäristökeskukseen 1.7.2014 ja ilmoitus lisätilan käyttöönottamisesta koulutoimintaan on saapunut 2.9.2014.

Ilmoituksen sisältö

Ilmoituksen mukaan iltapäiväkerho toimii Lauttasaaren ala-asteen läheisyydessä sijaitsevan Lauttasaaren musiikkiopiston ensimmäisessä kerroksessa entisissä terveydenhoidon tiloissa, jotka on muutettu iltapäiväkerhon tarpeisiin soveltuviksi vuonna 2010. Tilat ovat kooltaan yhteensä 98 m² ja tiloissa on lapsia yhtäaikaaisesti enintään 40. Toiminta on alkanut joulukuussa 2010.

Väliaikainen lisätila (vaihe 2) on liitetty Lauttasaaren ala-asteen pääkoulun pihalla sijaitsevan vaiheen 1 väliaikaisen rakennuksen yhteyteen. Vaiheen 2 lisätila on kooltaan 151 m², jossa oppilaita on yhtäaikaaisesti enintään 50. Wc:itä (wc-istuin ja käsienpesuallas) on yhteensä kaksi. Toiminta on alkanut 1.8.2013.

Iltapäiväkerhon tiloissa ja väliaikaisessa lisätilassa on koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto. Kiinteistöt ovat liittyneet järjestettyyn jätehuoltoon.

Ilmoitusta koskien iltapäiväkerhon toimintaa on korjattu edellä esitetyn mukaiseksi tarkastuksella 21.11.2014 ilmoitusta vaativien tilojen osalta. Ilmoituksen liitteenä olevassa pohjakuvassa ilmoitusta koskeviksi tiloiksi on merkitty myös erityisopetustila sekä terveydenhoidon tilat. Erityisopetustilat on hyväksytty aiemmin (päätos 15.6.2001, 142 §) ja terveydenhoidon tilat eivät kuulu terveydensuojelulain 13 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Lisäksi ilmoituslomakkeen liitteessä 3 on ilmoitettu sellaisia koko koulua koskevia tietoja, joita ei tämän päätöksen yhteydessä huomioida.

Muut luvat ja ilmoitukset

Pääkoulun piha-alueella sijaitseva väliaikainen lisätila, vaihe 1, on hyväksytty 11.12.2013 (252 §) koulutoimintaan.

Keittiön osalta valvonnan hoitaa elintarviketurvallisuusosasto.

Ilmoituksen käsittely

Tarkastus

Lauttasaaren ala-asteen iltapäiväkerhon tilat ja väliaikainen lisätila (vaihe 2) on tarkastettu 21.11.2014. Tarkastukseen osallistuivat koulun rehtori Johanna Honkanen-Rihu, Tilakeskuksen isännöitsijä Pentti Vauhkonen sekä ympäristötarkastajat Taija Poutiainen ja Kaisa Hiltunen. Tarkastukseen sisältyi ilmoitusasiakirjojen ja piirustusten

26.5.2015

Ympäristöterveyspäällikkö

tarkastus sekä tilojen terveydellisten olosuhteiden aistinvarainen arviointi. Lisäksi iltapäiväkerhon tiloissa mitattiin sisäilman lämpötila ja suhteellinen kosteus sekä hetkellinen sisäilman hiilidioksidipitoisuus kahdessa huoneessa (askarteluhuoneessa ja videohuoneessa).

Tarkastushetkellä iltapäiväkerhon tiloissa lapsia oli ilmoitettua enemmän, yhteensä 60 lasta. Sekä sisäilman lämpötilan (24 ja 25 astetta) että hiilidioksidipitoisuuden (800 ja 1580 ppm) todettiin olevan korkeat, jolloin olosuhteet voivat aiheuttaa tiloissa oleskeleville terveyshaittaa. Ympäristökeskus kuuli asianosaisia kuulemiskirjeellä 25.11.2014. Kuulemiseen ei tullut vastinetta määräaikaan mennessä, mutta Tilakeskus toimitti 3.3.2015 tiedotteen, jonka mukaan se tekee sisäilmatutkimuksen Lauttasaaren ala-asteella kevään 2015 aikana. Tutkimus valmistuu syksyllä 2015 ja sen tuloksista tiedotetaan koululla järjestettävässä tiedotustilaisuudessa. Väliaikaisessa lisätilassa (vaihe 2) ei todettu huomautettavaa.

Ratkaisu

Ympäristöterveyspäällikkö on tarkastanut opetusviraston terveydensuojelulain 13 §:n mukaiset ilmoitukset, jotka koskevat iltapäiväkerhotoiminnan aloittamista Lauttasaaren musiikkiopiston tiloissa sekä Lauttasaaren ala-asteen väliaikaisen lisärakennuksen käyttöönottamista koulutoimintaan, ja on päättänyt hyväksyä ne seuraavalla määräyksellä.

1. Toiminnanharjoittajan ja kiinteistönomistajan tulee varmistua iltapäiväkerhotilojen ilmanvaihdon riittävydestä täyden toiminnan aikana ja annettava selvitys ilmanvaihdon riittävydestä esimerkiksi toimittamalla tiloissa tehty sisäilman hiilidioksidin pitkäaikaismittausraportti 20.11.2015 mennessä.

Päätöksen perustelut

Ilmoituksen mukaisen toiminnan haittoja voidaan vähentää annetun määräyksen avulla niin, että toiminta täyttää terveydensuojelulain edellytykset ja ympäristökeskuksen koulu- ja kerhotiloille asettamat vaatimukset.

1. Puutteellinen ilmanvaihto aiheuttaa mm. hiilidioksidipitoisuuden nousun liian korkeaksi, mikä puolestaan voi aiheuttaa sisäilman tunkkaisuuden tunnetta, väsymystä, päänsärkyä ja keskittymiskyvyn alenemista tiloissa oleskeleville. Lisäksi puutteellinen ilmanvaihto voi aiheuttaa kosteuden kertymistä rakenteisiin ja sitä kautta mahdollistaa kosteusvaurioiden syntymistä.

26.5.2015

Ympäristöterveyspäällikkö

Lisäksi ympäristöterveyspäällikkö toteaa, että opetusvirasto ei ole noudattanut terveydensuojelulain 13.1 §:n säännöstä ilmoituksen tekemisestä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan alkamista/muutosta.

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Toiminnan muuttuminen tai loppuminen

Toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnanharjoittajan vaihtumisesta tai toiminnan loppumisesta on ilmoitettava välittömästi Helsingin kaupungin ympäristökeskukselle.

Toiminnan suunnitelmallinen valvonta

Kouluun ja kerhotoiloihin tehdään suunnitelmallisia tarkastuksia toiminnan riskiluokituksen mukaisessa aikataulussa. Suunnitelmalliset tarkastukset ovat maksullisia.

Ilmoituksen käsittelymaksu

Ympäristölautakunnan vahvistaman ympäristöterveydenhuollon taksan (ympäristölautakunta 20.5.2014, 170 §) perusteella ilmoituksen käsittelystä peritään 265,00 euron maksu.

Sovelletut säännökset

Terveydensuojelulaki (763/1994) 1, 13, 15, 26, 27, 50, 51 ja 56 §

Terveydensuojeluasetus (1280/1994) 5, 6, 15 ja 17 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus eräistä terveydensuojelulaissa tarkoitetuista huoneistoista tai laitoksista sekä ilmoituksesta liikkuvasta ajoneuvosta tai laitteesta (167/2003) 1 §

Laskutus

Laskun toimittaa Helsingin kaupungin Taloushallintopalvelu –liikelaitos. (Opetusvirasto, PL 3027, 00099 Helsingin kaupunki).

Lisätiedot

Kaisa Hiltunen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31996
kaisa.hiltunen(a)hel.fi

Otteet

Ote
Opetusvirasto

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimus,
terveydensuojelulain mukainen
päätös

26.5.2015

Ympäristöterveyspäällikkö

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaamossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 28.5.2015 ja asianosaista koskeva päätös on lähetetty 26.5.2015.

Päivi Vepsäläinen
vs. ympäristöterveyspäällikkö

